

Dr. Pétery József
váci püspök nagybőjti körlevele:

A világ legnagyobb kincse a szentmise

Egy tiszteletreméltó, öreg plébános történetével kezdem főpásztori oktatásomat, kedves Híveim. Ennek a jó öreg papnak a szeme már nagyon meggyöngült s ezért kénytelen volt nyugalomba vonulni. Kis szobácskájában éldögélt, Isten akaratán teljesen megnyugodva. Csak az a nagy bánata volt, hogy erőtlensége és vaksága miatt nem tudott a templomba elmenni, nem volt módjában szentmisét bemutatni. Szíve vágyódását a szentmise után azonban valamiképen mégis ki akarta elégíteni. A környezete mély meghatódással figyelte meg, hogy az öreg pap reggelenként a felöltözés után odacsoszogott az asztalhoz és hozzáfogott a „misézéshez.” Elmondta azokat a szavakat, amiket a szentmiséből kívülről tudott. Mély összeszedettséggel végezte a szertartás magasztos mozdulatait, kifordult Dominus vobiscum-ra. Csak az átváltoztatást hagyta el, mert igazi szentmise bemutatására nem volt engedélye. De így is megvigasztalta lelkét az édes visszaemlékezés, hogy valamikor — több évtizeden keresztül minden nap — az Úr oltárához járulhatott s a szentmisében az oltárra lehívhatta az Egek Urát, a szentségi Jézust. Valamikor kisdiák korában is végzett ilyen próbamiséket. Akkor az volt a legszínesebb álma, hogy később majd Isten szolgálja lehet és bemutathatja a legszentebb áldozatot. A diákálomból hosszú évtizedeken keresztül boldog valóság lett és még most is, mikor az életkor terhé alatt megtörve, remegő ajakkal elzengi a Glóriát, a dicsőséges múlttra visszagondolva szíve megtelik édes örömmel és mélységes hálával a Gondviselés iránt.

A szentmise valóban határtalanul sok örömet és vigaszt nyújt a miséző papnak. De nemcsak neki, hanem a szentmisén résztvevő híveknek is. Ők is boldog szemlélői és tevékeny résztvevői az oltár magasztos áldozatának. **A szentmishallgatás boldogságának feltétele azonban az élő hit.** Akinek nincs élő hite, az hidegen néz az oltárra, mint az írástudatlan ember a nyomtatott betűre. Hiányzik benne a hit világossága, a szentmise rendkívüli értékének felismerése.

Most nem a gyöngehitű híveinkhez szólok. Nem is akarom a szentmishallgatás kötelezettségét fejtegetni, merthiszen, aki a vasárnapi szentmisét könnyen elmulasztja, az már úgyis elveszítette élő hitét, vallásos meggyőződésében az már úgyis hajótörést szenvedett. Az ilyen katolikusnak már hiába emlegetjük, hogy a szentmise elmulasztása súlyos bűn is lehet, merthiszen a hitében megingott ember nem fél a halálos büntől, neki már nem a szentmisemulasztás az első halálos bűne.

A hithű katolikusokhoz szólok. Milyen csodálkozással néznek ők az oltárra, mikor ott az újszövetség fenséges áldozatát bemutatják! Mi hozza őket ide? Nem pusztán a szép templom, a szárnyaló ének, a fenséges szertartás. **Jézus maga hívja őket, hogy legyenek ott, mikor a szentmisében megújítja a keresztfán bemutatott megváltói áldozatát.** Jézus és az ő áldozata: ez a szentmise lényege, középpontja. És ha Jézus valóban megjelenik az oltáron a szentmise alatt, akkor természetesen **minden őerte van a szentmisében, minden őerte van a templomban, sőt minden őerte van az egyházban.** Ha kérдем, miért rendelte Jézus az újszövetségi papságot, azt kell felelnem: azért, hogy „ezt, vagyis a szentmisét cselekedjük az ő emlékezetére” (Luk. 22. 19.). Miért emelünk világszerte hatalmas dómokat és miért díszítjük minden igyekezetünkkel oltárainkat? A szentségi Úr Jézusért, hogy valamiképpen kifejezzük hódolatunkat és lelkesedésünket

megjelenése felett. Miért mondjuk a szentmisében az imádságok végén ezeket a szavakat: „A mi Urunk Jézus Krisztus által”? Azért, mert a szentmisét láthatatlan módon Jézus mutatja be s így mi az ő istenjét, mindenható kezébe tesszük le kéréseinket.

Az egyház is mindent megtesz, hogy az élő, áldozatos hitet a szentmise alatt szívünkben felgyullassza.

Bizonyára vannak köztetek, kedves Híveim, többen, akiknek van magyar misekönyvük s így együtt imádkoztatott a szentmisét a miséző pappal. Ezek a hívek megfigyelhették, hogy a pap az Ürfelmutatás előtt és után több szentnek a nevét említi. Ezeket a szenteket mintegy megidézzük: álljanak itt, mikor az Úr Jézus megjelenik az oltáron és megújítja keresztdíszát. Meghívásunkra először az apostolok jelennek meg szép sorjában. Azután pápákat látunk közeledni. Kik ezek? Linusz, Kletusz, Kelemen. Az első három pápa Szent Péter után. Majd II. Sixtus pápa jön, akit a földalatti katakombában miséje közben püspöki székében ülve fejeztek le. Itt van Szent Ciprián, Karthágó püspöke. Zsinatokon száz püspök hallgatta áhitattal bölcs szavát. Mikor székvárosának piacán Krisztusért meghalhatott, olyan boldog volt, hogy 25 aranyat adott a hóhérnak fáradságáért. Két fiatal férfi is társul. Az egyik Szent István, az első szerpap, akit agyonköveztek a zsidók, a másik Szent Lőrinc, akit Rómában tüzes rostélyon halálra kínoztak a pogányok. Azután Keresztelő Szent János említjük, akit egy gonosz asszony kedvéért Heródes a börtönben lefejeztetett. Majd Szent Ignác, sziriai püspököt, akit Traján császár Rómában a cirkszban vadállatokkal szétszaggattatott. A férfi szentek mellé női vértanúk is sorakoznak. Elöl két asszony jön: Szent Perpétua és Szent Felicitás. Az egyik előkelő család sarja, a másik rabszolganő. Vadállatok elé vetették, majd lefejezték őket. A sort öt fiatal leányka fejezi be, akik bátran Krisztus mellé álltak az üldöztetésben. Szent Ágotát tüzes parazon forgatták meg, Szent Luciának a nyakát karddal dőfték át. A kis Szent Agnáról, akit lefejezték, azt írja a püspök: „A menyasszony nem mehet oly örömmel az esküvőre, mint amilyen boldog várakozással, siető léptekkel ment ez a nő a kivégzés helyére. Mindenki sirt körülötte, csak neki nem voltak könnyei.” Szent Cecilia kard alatt vérzett el, Szent Anasztázia pedig tűzhálalál szenvedett vértanúságot. Miért állítja az egyház ide ürfelmutatások ezeket a tüzeslelkű apostolokat és vértanúkat? Azért, hogy erősítse hitünket Jézusban. Ezek a vértanúk — keménykötésű apostolok és püspökök, mellettük kis törékeny leánykák — kínos halállal életüket adták Jézusért. Ha ezekre a szentekre tekintünk, könnyű lesz a szentségi Jézus előtt ürfelmutatásokról vagy áldozásokról a földre letérdelni vagy bármilyen más áldozatot meghozni érte. Megható, hogy ezeket a kedves szenteket minden püspök és minden pap — kb. háromszázszáz — mindennap és minden szentmisében megemlíti. Ést teszi ezt a papság Szent Szimkasz pápa ideje, vagyis másfélszer esztendő óta.*

Ha tehát az Úr Jézus maga jön le az oltárra a szentmiseáldozat bemutatására, akkor mondjátok, **van-e emberi szó, amellyel méltóképpen tudnánk ismertetni, dicsérni és ajánlani a szentmisét?** Ha a mennyei angyalok valamiért irigyelhetnek bennünket, akkor az csak a szentmise lehet. Itt a világ Birája királyi trónusa elé bocsátja a botladozó embereket, de nem azért, hogy ítélkezze, bíraskodjék felettük, hanem, hogy az élet erősítő kenyereit nyújtsa nekik. Azért a buzgó katolikus hívek mindenkor a kafarnumi százados alázatával, a jobboldali látór bánatával, a keresztfa alatt megért pogány százados hitével borulnak le a szentmisében közköz jövő Jézus elé. Mi nem lehettünk ott a gólgotai keresztalánál, de itt megtaláljuk ugyanazt a keresztet és ugyanaz az isteni Főpap mutat be

* Ezeknek a szenteknek az életrajzát részletesen elmondom „A szentmise története” című könyvemben. (2. kiadás. 1947. 208 l. Szent István-Társulat. Ár 12 Ft.)

áldozatot értünk a mennyei Atyának. Valóban egészen rendkívüli, csodálatos ajándék, a világ legnagyobb kincse a szentmise.

Azoknak a katolikus híveinknek, akik valóban a hitük szerint akar-nak élni, három dolgot ajánlok.

Először is azt, hogy a szentmise alatt többször keltsék fel szívükben az élő hitet Jézus jelenlétében. E nélkül nincs igazi bekapcsolódás a szentmise fenséges áldozatába. Már a térdhajtás alkalmával forró szeretettel köszöntük isteni Üdvözítőnket és mondjuk: „Jézus Szentséges Szíve, jöj-jön el a Te országod!” Mikor ürfelmutatásokról az Úr Jézus szent Testét és Verét felmutatják, élő hitünk a megdicsőült Jézust látja a Táborhegyen és mondjuk az apostolokkal: „Uram, jó nekünk itt lennünk.” Vagy imádjuk őt ilyenfeleképpen: „Jézus, neked élek. Jézus, érted meghalok. Tied vagyok életemben és halálomban!” Mikor a pap a Szentostyát eltöri, a szentvédő Úr Jézusra gondoljunk, aki „az Oltáriszentségben szenvedésének emlékeztető adja.” Az ünnepélyes szentségi áldásnál pedig annak az evangéliumi jelenetnek a megismétlődését éljük át, amikor Kafarnaumban egy este Jézus elé hozták a város összes beteget és ő mindegyikükre fel-tette kezét és meggyógyította őket. A szentmise alatt tehát lenk állan-dóan az Úr Jézussal foglalkozzék, őt imádják, őt szeresse, az ő segítségét alázaatosan kérje. — A szentmiséről hazatérve a buzgó hívek apostolok-ának a szentmisehallgatás megkedvelésétért. Aki apostolkodik, az szeret. Aki szeret, az nem vitatkozik és veszekszik a hibákkal, hanem imádkozik értük és példát ad. Ami az imádságot illeti, Szent Ágoston püspök ezt a tanácsot adja: „Többször beszélj Istennek a fiadról, mint fiadnak Istenről!” Vagyis az apostolkodó hívek ne annyira oktatásokat adjanak másoknak, mint inkább imádkozzanak azokért, akiket oktatni szeretnének. És en-gesztelők! Zárják szívükbe a Püspöki Kar karácsonyi körlevelének tan-tásait. Ha valaki a családban vasárnap nem volt szentmisén, az engesz-telők menjenek el hétköznap is, a nélkül azonban, hogy ezt a mulasztónak felhánynak vagy ezzel őt megszegyeníteni akarnák. Fődolgo, hogy szelidek, jószágosak, türelmesek legyenek, mert szeretet nélkül az imádságok is hatástalan.

Másodszor örömmel vegyének részt a templomi éneklésben! Ré-gente, az ősegyházban a hívek közösen énekeltek a szentmisét a pappal. Most csak a ministráns, meg a kántor válaszol a miséző köszöntéseire. A mai gyakorlat szerint a hívek az énekléssel kapcsolódhatnak be ténylegesen a szent áldozat bemutatásába. Ezért nagy nyomattal arra kérem a buzgó híveket, hogy a szentmise alatt lelkes énekléssel törekedjenek az Úr Jézus magasztalni. Szívesen énekeljenek, de ne fitogtassák a hangjukat. Az énekléssel kétszeresen imádkoznak és egyúttal engesztelést nyújtanak isteni Üdvözítőnknek azokért, akik nem jöttek el a szentmisére, vagy ha el is jöttek, nem akarják énekszóval dicsérni a közénk lejtő Úr Jézust és magasztalni a Szűzanyát. Nekünk, magyaroknak gyönyörű templomi é-nekek vannak! A Szent Vagy Uram énekeskönyvekből, illetve füzetekből közel kétfélmillió példány elkelt, ami mutatja, mennyire szereti a nép ezeket az énekeket. Mikor bérmakötőimön egyik-másik templomban hallom, mily lelkesen, szinte diadalmasan énekelnek a férfiak, szeretném grammofoonlemezre felvétni ezt a pompás hódolatot a szentségi Úr Jézus előtt és megküldeni egyházmegyénk többi községeibe, hogy kövessék ezt a szép példát.

A harmadik tanácsomnál a szót átengedem X. Pius pápának, akinek boldoggáavátása folyamatban van. Ez a szentéletű pápa így tanít ben-nünk: „A tridentini szent zsinatnak az az óhajta, hogy a hívők, ha a szentmiseáldozaton résztvesznek, ne csak a lelki, hanem a szentségi váló-ságos szentáldozást is magukhoz vegyék. Valóban az Egyház óhajta az, hogy valamennyi hívő keresztény naponként járuljon ehhez a mennyei

lakomához és abból a megszentülés minél tökéletesebb kegyelmét nyerje." (Sacra Trid. Syn. 1905. dec. 20.). **A magyar lelki újjáépítés munkájában nem ismerek fontosabb feladatot, mint az Egyház eme tanításának az életben való megvalósítását.** Hiszem, hogy a templomba járó buzgó katolikus hívek nagy részének nincs halálos bűne. Csak a halálos bűn és a rossz szándék volna akadály a annak, hogy az Úr Jézus szent Testét a szentmisében méltóképpen magukhoz vehessék. Ha tehát ilyen akadályok nincsenek, miért ne jönnének a tisztalelkű buzgó férfiak és nők és különösen a jövő reménységei, a gyermekek az Úr Jézus lakomájához. Az isteni Üdvözítő nevében és az ő egyházának parancsára meghívom atyai szeretettel Kedves Híveimet a mindenvasárnapi szentáldozáshoz. Isteni Mesterünk nem azt mondta: Vegyétek és imádjátok, vagyis hogy csak szentségimádásokat végezzünk, hanem azt parancsolta: „Vegyétek és egyétek!“, vagyis minél gyakrabban részesüljünk a szentáldozásban. Azoknak, akik azt hiszik, hogy az egyház tanítása ellenére gyakori szentáldozás nélkül is igazán buzgó katolikusok lehetnek, azt ajánlom, fontolják meg az Úr Jézus sürgető szavát: „Bizony, bizony (!) mondom nektek: Ha nem eszitek (!) az Emberfia testét... , nem lesz élet (!) tibennetek“ (Ján. 6. 54.). Enni mindennap szoktunk. Jézus nem azért maradt itt étel alakjában, hogy évenként csak egyszer-kétszer-háromszor vegyük magunkhoz, hanem hogy naponként részesülhessünk ebben a szent eledelben. Ha a papok mindennap misézhetnek és miséznek, akkor a hívek is áldozhatnak és áldozzanak mindennap, mert a papok a szentmisét éppen a hívek kedvéért mutatják be. Különösen arra kérem a kedves szülőket, hogy engedjék Jézushoz a gyermekeket, mert ilyeneké a mennyek országa és a gyermekek nagyon rászorulnak az Úr segítségére. Bosco Szent János a múlt században csodálatos sikereket ért el az elhagyott gyermekek jóra való nevelésében. Az utcáról felszedett fiúkból becsületes embereket képzett. Egy angol miniszter, aki az árvaházat meglátogatta, megkérdezte ezt a szent papot, milyen titkos szert használ ezeknek a fékezhetetleneknek látszó gyermekeknek a megszelídítésére. A szent így válaszolt: „Ez a titkos szer a mindennapos szentmisehallgatás és a gyakori szentáldozás.“ Egy másik alkalommal egy hasonló kérdésre ezt válaszolta: „A sikeres gyermeknevelésnek két eszköze van: a bot és a szentáldozás. Én a botot nem használom.“ Azok a szülők, akik ezt a nagyhatású nevelési eszközt mellőzhetőnek vélik gyermekeik irányításánál, mikor később gyermekeikben az elhatalmasodott szenvedélyek rombolását látják, sokszor fognak majd maguknak szemrehányást tenni e pótolhatatlan mulasztásuk miatt.

A tavalyi nagybőjtben a gyakori szentáldozásról szóltam hozzátok. Úgy látom, a buzgó hívek sok helyen meghallgatták tanító és buzdító szavamat. **Most újból hangos szóval hirdetem: Jézus szent Testének gyakori vétele a családi béke és boldogulás, a társadalmi összetartás és az örök boldogság legbiztosabb eszköze.**

A megyéspüspök és minden önálló lelkipásztor minden vasárnap és ünnepen az Egyház parancsából a gondjaikra bízott összes hívekért mutatja be a szentmisét. Kérjétek meg lelkipásztoraitokat, hogy a hétköznapi szentmiseiket ajánlják fel a ti egyéni szándékaitokra. Nagyon bízzatok a szentmise hatásában mind földi célotok elérésére, mind pedig kedves meghalt Szeretteitek sorsának megkönnyítésére.

A szentmise alatt és különösen a szentáldozásban imádkozzatok lelkipásztoraitokért és főpásztorotokért. Mi is, mikor az Úr Jézus drága szent Testét kezünkben tartjuk, sokszor megemlékezünk Rólatok az oltárnál, és az isteni Üdvözítő jósaágos Szívének kegyébe ajánlunk Titeket. Amen.

Vác, 1947. február 15-én.

† JÓZSEF püspök.

A váci egyh. főhatóság 889/1947. sz. eng. — F. k.: Dr. Korompay Tibor.